

■ Meglehetősen vegyes társaság volt a mienk, bár a mezőgazdaság iránti érdeklődés közös volt bennünk. A többség agrár végzettségű ugyan, de az ország különböző vidékéről verődünk egybe, és zsigereiben hozta mindenki a legutóbbi idők változásait. Volt egészen friss téveszelnök is, sok vállalkozó magángazda, néhány vállalkozó magánkereskedő, és olyan is, aki még csak papirosan vállalkozó, mert földje még mindig csak ígéret. Talajukat veszített, nagyon értelmes agrármérnökök is voltak velünk, akik talán a szaktanácsadói állás valamelyikén kapaszkodnak meg, bizonyára nagy hasznára a bizonytalanító új gazdaságnak. Sokan jöttek az agrárkamarák révén, volt közöttünk gépészmérnök, iskolaigazgató, és akadt két kapa-kaszakerülő újságíró is, kakktojásként.

A dánok összetételünkben nem nagyon találhattak kivetni valót. Lépten-nyomon hangoztatták is, az eddigi három magyar csoportból velünk voltak legjobban megelégedve. Érdeklődésünk változatlan vehemenciával kitartott két hétig, és a miénknél lelkileg is hűvösebb környezetben is azonnal tudtunk emberi kapcsolatokat teremteni. Dicséretképpen mondhatjuk mi is, a dánokkal lehet is, mert nem harsányak ugyan, de nyíltszívűek.

Tanyaellenes talán egy se

volt közöttünk, és ez önmagában nagy szó. Mert ha lett volna, itt át kellett volna programozni, hiszen az itteni mezőgazdaság a tanyaakra épült, és naponta bizonyítja életképességét. Már útközben megállapítottuk, ide nem ért el a magyar Tanyai Tanács keze, és hogy ezeknek a szövetzeteknek az életképességét kellett volna hirdetniük, nem a diktatúra-szülte kolhozokét. Lehet, hogy néhány fókolomposunkat kizártak volna miatta a pártból, de legalább a jövő előtt tisztán álltak volna.

Elhűltünk, amikor azt hallottuk, itt férfi és nő egyformán 67 éves korában lép be a nyugdíjasok körébe. Kaptuk magunkat néhányan, és azonnal elmentünk temetői látogatásra. Sorba böngészünk az egyébként példásan gondozott sírok fejtől való köveit, és sajnálattal kell közölnöm, keveset találunk, aki túlélte volna a nyugdíjba lépés évét. Könnyű volt levonni a szomorú következtetést: itt is leginkább a nyugdíjintézet jár jól a biztosítással, mert mire fizetnie kellene, nincsen kinek. Azon is elgondolodunk, a mi természeti adottságaink jobb, fejben pedig semmivel nem vagyunk gyöngyösek, mégis hátrább vagyunk. A rendszerünkben lehet még mindig a hiba. Ha nem is másolni – hiszen eddig is az volt a baj, hogy fejtellenül másoltunk –, de legalább tanulmá-

■ Fejtágítón, Dániában (6.) Innen-onnan, apróban

Terített asztal

nyoznunk kell az idegen példákat. Kívülről nézve minden áll, az utcán senki se jár, mégis megy a verki. Nem takarít senki, mégis tiszta minden. Jó, ha nem jár senki az utcán, inkább dolgozik, nincs is, aki szemeteljen. Nem kell attól tartanunk, hogy kihalt volna a kapitalizmus, inkább azt kell mondanunk, lehet ilyen is a kapitalizmus. Egyébként környezetül kemény, és emberien lágys tud lenni. A szociális hálóját, az elesettekről való gondoskodás például példás.

A közös piac kemény szabályait naponta beleütöttük. A számítógépes precíz adat-

szolgáltatás bármikor bárhova eljuthat, és érezni is lehet, hogy használják. Az isten szeme is számítógépből van összerakva. A közös piacra hivatkozva történnek a legkeményebb korlátozások. A termőföld tizenöt százalékát például paragon kell hagyni, mert túltermelés van. És mi ezeknek akarunk eladni? Hej, de jó lett volna megtartanunk a keleti piacokat! Mert ahonnan mi kényeszerőségünkben vagy rátartásunkban kivonultunk, azonnal bevonult a kapitalizmus. Könnyen teszi, őt nem fenyegeti a korábbi eladósodásból fakadó semmiféle következmény.

Iskolarendszerükről is kelene szólnunk, de éppen téli szünet volt, nem nagyon láthatunk bele. A mi poroszok oktatásunk elbűjhat mögötte, de eredményeink, úgy tűnik, sokkal jobb. Az egyik mezőgazdasági iskolában hallottuk, hogy fölvételi követelmény nincs is, tehát akármilyen gyöngye eredményrel lehet valaki képzett paraszt, és a gyakorlat többet nyom a latban, mint az elmélet. Ott vannak a szaktanácsadók, minek terhelnek fejüket mindenféle tudománnyal? Matekot vagy kémiát nem is nagyon tanítanak. Megegett az is, hogy többen jelentkeztek, mint amennyien befértek volna. Természetesen nem vették föl mindet, gondoltuk magunkban, de tévedtünk: megtoldották az iskolát. Nem a falakat bővítették, hanem konténer-osztályokat raktak ki a fűre.

Mondtam már, meglehetősen vegyes társasággal jártunk odakint. Legtöbben hazai türelmetlenségüket is magukkal hozták. Volt, aki lépten-nyomon harsogta, mi ezt is jobban csináljuk otthon, meg azt is, de baj nem lett belőle, mert a tolmács ritkán hallotta meg. Annnyira mi akartuk vinni néha a primet, azonnal letorkoltuk, ha valaki valamit kérdezett: még ezt se tudod? Aztán meglepődünk szépen, mert az illetékes válasz egészen mást mondott. Sérteni senkit nem

akarok, de ha a tehén faránál valaki tovább látott kérdésével, mondjuk a szarváig, akkor már rásütötték, hogy ez nem szakmai kérdés, ne is feleljenek rá. Szerencsénkre feleltek, és egészen mást, mint amire számítani lehetett.

Régen is megegett, hogy a kint járó magyar Hegyeshalomnál megérezte már a KGST-szagot. Vélhetnénk, ez is a múlté már, de ne véljük, mert nem igaz. Egész úton nem találtunk vécés néni, találtunk viszont mindenhol patyolattisztaságot. A határ inenső felén van vécés néni, de nem ér rá takarítani, mert a pénz kell szednie. A legutolsó falusi árnyékszék is püspöki palota lehetne ehhez a vadonatúj épülethez képest. Az új hatalom új hatalmasságokat fejlesztett ki, a vécés néniél és a vécés bácsinál – vele Pesten találkoztunk – nagyobb személyi hatalom ma nem létezik. A leggonoszabb kanászyerek hozzájuk képest virágnyelven beszél a kandisznájával, ha nagyon haragszik rá, akkor is. Illene idéznem őket, de a dolgok természetere tekintettel ne várják most ezt tőlem. Sajnos, ilyen alávaló helyeken kell megtudnunk, hogy néhány dologban erősen kilógunk még Európából.

(Vége.)

Horváth Dezső

■ A közalkalmazotti törvény egy úgynevezett besorolás szerinti bérminimumot ír elő. Az erre szánt pénzt már leutalták a szege-di kórháznak, de a dolgozók ebből még egy fillért sem láttak. Olyan hírek is szárnyra kaptak, hogy a kórház vezetése a bértámogatás összegét visszatartja azért, hogy bankban kama-tozathassa.

– Ellentétben az önkormányzati intézmények dolgozóival, akik már március elején megkaphatták az alapbérkiegészítést, a kórház-rendelőintézet munkatársai ebből még nem részesültek. A késedelem oka az, hogy míg az önkormányzati intézmények január végén, de legkésőbb február elején hozzájutottak a pénzhez, addig mi, akiknek finanszírozását az Országos Egészséggépjutató látja el, csak február végén kaptuk meg az alapbérkiegészítéshez kellő összeget. Mivel kórházunk nem rendelkezik önálló bérszámfejtéssel, ezért ezt a munkát a TAKISZ munkatársai végzik el számunkra. Az általunk beküldött adatokat ők ellenőrzik, majd feldolgozzák, s csak ezek után történhet a pénz kiutalása, ami április 5-én megtörtént. A kérdésében felvetett manipulálás vádja igen bántó, hiszen kórházunk vezetésének az a célja, hogy dolgozóink minél előbb hozzájussanak az őket megillető pénzhez, amit nagysága okán inkább nevezek elégedetlenség-csökkenőnek, mint béremelésnek. Egyébként a központi bérfedezet késlekedésének kompenzációjára osztottunk jutalmat március elején, amit az OEPT-től – szabad felhasználásra – kaptunk 10 millió forintból tettünk meg. S mielőtt megkérdeznék, igaz-e, hogy a kórház vezetése százszázalékosan tett ebből zsebre – merthogy én visszahaltam ilyet is –, megelőzőm és elmondom: egyetlen fillér jutalmat nem vettünk fel ebből a 10 millióból.

■ S mennyi jutott a türelmemegőrző jutalomból személyenként, s itt elsősorban a nővérekre, asszisztensekre, az úgynevezett szakdolgozókra gondolok. – Mindenekelőtt azokat a

nővéreket jutalmaztuk bruttó tízezer forinttal, akik nem három műszakban dolgoznak, s emiatt nem részesültek az önkormányzattól decemberben kapott – kizárólag három műszakosoknak adott – jutalomból. De természetesen szortottunk ki pénzt, bruttó kétezer forintot, a decemberben megjutalmazott három műszakos ápolóknak is. Az orvosok 5. az osztályvezető főorvosok 15–18 ezer forint jutalmat kaptak márciusban.

■ Visszatérve a közalkalmazotti törvényben rögzített alapbérkiegészítésre, s arra a megjegyzésre, miszerint ez inkább nevezhető elégedetlenség-csökkenőnek, mint béremelésnek, szeretném tudni, mekkora összeget jelent ez egy-egy kórházi dolgozó esetében.

– Nem mintha túlfizettek lennének orvosaink, de meg kell jegyezni, hogy őket érintette legjelentősebb mértékben a béremelés, amely esetünkben 5–10 ezer forintos nagyságrendű. Ugyanakkor rendkívül szerényen – 2–3 ezer forinttal – részesültek az alapbéremelésből a szakdolgozók, holott az intézmény működéséhez az ő munkájukra legalább annyira szükség van, mint az orvosokéra. Talán furcsának tűnik, hogy orvos-igazgató létemre elsősorban az ápolással és a kiegészítő személyzet gondjaival foglalkozom, de nem kívánom felkavarni a közvéleményt a sokszor méltatlanul alacsony orvosfizetésekkel, amelyek azért bizonyos területeken jócskán kiegészülnek más forrásokból.

■ Maradva a nővéreknél, asszisztenseknél, ezzel a 2–3 ezer forintos emeléssel milyen fizetések teremtődtek?

– Egy kezdő, érettségizett, szaktanfolyamot végzett nővér bruttó 13 ezer 500 forintot, akinek még erre ráépített műtői, vagy aneszteziológusi képzettsége van, bruttó 18 ezer forintot keres.

■ A nővérek, asszisztensek a belső bérkülönbség miatt is zúgolódnak. Ezt az elégedetlenséget nem az orvos-ápoló közötti meglévő fizetékülönbség táplálja,

Türelempénz avagy béremelés

Kérdéseinkre dr. Hampel György orvos-igazgató válaszol

Elégedetlenség-csökkenőnek és nem béremelésnek nevezi dr. Hampel György, a kórház orvos-igazgatója az egészségügyi szakdolgozók törvényben előírt alapbérkiegészítését. Ezt a megállapítást az emeléssel kiegészült szerény bérekkel igazolja, s egyben cáfolja azt a mendemondát, miszerint a kórház vezetése a felelős az alapbérkiegészítés kifizetésének késéséért.

hanem a szakdolgozók-gazdasági apparátus – utóbbiak javára eltolódó – bérkülönbözete.

– A gazdasági igazgató munkáltatója az önkormányzat, következésképpen én nem ellenőrizhetem, milyen béreket fizet a gazdasági apparátus tagjainak. Én mellérendelt viszonyban vagyok a kórház gazdasági vezetőjével. Ennek kapcsán annyit mondhatok, hogy az úgynevezett kollektívális vezetés felállításával az eddig is megosztott kórházi kollektív tovább polarizálódott, aminek oka, hogy más a munkáltatója az orvosoknak, más a szakdolgozóknak és más a gazdasági részlegnek. A hármast

Dr. Hampel György

zetésnek megvannak az előnyei és hátrányai. Eddigi tapasztalataim alapján egyet biztosan állíthatok: a hármast vezetés kollektív felelőssége nem szerencsés.

■ A közalkalmazotti törvényben előírt 13. havi bért

sem a tavalyi évre, sem a tavalyelőttire nem kapták meg az egészségügyi intézmények. Ezeknek a béreknek az előteremtését az intézmények belső ügyének tekintik odafont.

– Így igaz. A két év – a '92-es és a '93-as – 13. havi bérét nekünk magunknak kellett kigazdálkodnunk. Ez a Semmelweis-napi jutalmak és a belső ügyeleti rend rovására ment.

■ Az egészségügyben bevezetett úgynevezett teljesítmény-finanszírozás mennyit változtatott a kórház-rendelőintézet anyagi helyzetén?

– Nem egy valódi teljesítményarányos finanszírozásról van szó, hanem a korábbi évek úgynevezett bázisösszegének az újszerű visszaosztásáról. A fekvőbeteg-intézményeket kizárólag az elvégzett munka után finanszírozzák. A rendelőintézet esetében nem ilyen kiélezett a helyzet, mert ezek a tavalyi bázispenzük 70 százalékát akkor is megkapják, ha

nem teljesítik a tavalyi feladataikat. Tulajdonképpen elégedetten mondhatom, hogy egy-két, családost okozott osztály kivételével, kórházunk megvalósította a kitűzött legfőbb célt: sikerült megőriznünk a folyamatos működést. Az idei esztendőre egyébként egymilliárd forintot kaptunk a kórház-rendelőintézet működési költségeit fedező. Ennek az összegnek pótlására olyan pályázatokon is indulunk, amelyeken az elnyerhető összeg nemcsak a gép-műszerpark gyarapítására fordítható, hanem beépíthető az intézmény egész költségvetésébe.

■ A város vezetése nem mért szűk marokkal, amikor márciusi közgyűlésén megszavazta a szege-di kórház teljes felújítására az egymilliárd forintot.

– Ez a céltámogatás – amelynek 50 százalékát adja a város, s ugyanennyit a központi költségvetés – a kórház hároméves rekonstrukciós programját szolgálja. A Kálvária sugárúti A-épület szintenkénti teljes felújítása történik majd ebből az összegből. Pillanatnyilag is építkezünk: az A-épület bővítése és a teljes műtő-klimarendszer felújítása folyik.

■ A rekonstrukciós támogatás mellett az önkormányzat feladata a gép-műszerpark fejlesztésének anyagi támogatása is. Erre mennyit biztosítanak?

– Egyelőre csak bízhatom abban, hogy az áprilisi közgyűlés az 1993. évi pénzmaradványból jelentős összeget szavaz meg a műszerpark gazdagsítására, a jelenlegi 15 millió, szegényteljesen kevés műszerberuházási pénz mellé. Ugyanis pillanatnyilag több mint 15 millióra lenne szükségünk csak ahhoz, hogy felújíthassuk azokat a lerobbant gépeket, amelyek a kórház működéséhez nélkülözhetetlenek.

Kalocsai Katalin

Kórházi mindennapok... (Fotó: Schmidt Andrea)